

Flaggskeppsinitiativ - En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen

Arbetsmarknadsdepartementet

2010-12-21

Dokumentbeteckning

KOM (2010) 682

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen EU:s bidrag till full sysselsättning

Sammanfattning

Att öka sysselsättningsgraden bland kvinnor och män är betydelsefullt för tillväxten, välfärden och jämställdheten i EU. Regeringen välkomnar därför kommissionens initiativ "En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen" för att få fler människor i arbete.

EU-kommissionen presenterade meddelandet "En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen - EU:s bidrag till full sysselsättning" den 23 november 2010. Agendan är ett av sju flaggskeppsinitiativ inom ramen för EU:s nya sysselsättnings- och tillväxtstrategi, Europa 2020-strategin. Flaggskeppet på sysselsättningsområdet utgör kommissionens bidrag till EU:s mål att 75 procent av alla kvinnor och män i åldersgruppen 20–64 år ska vara sysselsatta senast år 2020.

I meddelandet föreslår kommissionen 13 initiativ på fyra prioriterade områden, vilka målmedvetna insatser kommer behövas de närmsta åren om EU framgångsrikt ska möta de utmaningar som unionen står inför och lyckas nå sysselsättningsmålet. De fyra områdena är: Arbetsmarknader som fungerar bättre, en mer kvalificerad arbetskraft, bättre arbetstillfällen och arbetsförhållanden samt fler åtgärder för att stimulera skapandet av nya arbetstillfällen och efterfrågan på arbetskraft. Kommissionen kommer att se över flaggskeppets prioriteringar 2014.

1.1 Ärendets bakgrund

Vid Europeiska rådet i juni 2010 enades medlemsstaterna om en ny tillväxt- och sysselsättningsstrategi för unionen, Europa 2020-strategin med fokus på smart och hållbar tillväxt för alla. Vid mötet i juni enades också medlemsländerna om fem överordnade kvantitativa mål, varav ett är ett sysselsättningsmål. Flaggskeppsinitiativet ”En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen” presenterades den 23 november 2010 och utgör ett av totalt sju flaggskepp inom ramen för Europa 2020-strategin. Initiativet är vidare det första av två flaggskepp som presenteras under målsättningen ”tillväxt för alla”. Kommissionens syfte med flaggskeppsinitiativen är att de ska stödja arbetet med genomförandet av Europa 2020-strategins målsättningar.

1.2 Förslagets innehåll

Mot bakgrund av de sysselsättningsutmaningar EU står inför, så som hög arbetslöshet och en arbetsför befolkning som förutses börja krympa inom några år, meddelar kommissionen att kraftanstängningar kommer att behövas inom EU om unionen ska lyckas nå målet om en sysselsättningsgrad på 75 procent för kvinnor och män i åldrarna 20–64 till år 2020. I tider av budgettåstramning och hårdnande global konkurrens måste EU satsa på sysselsättnings- och kompetensfrämjande åtgärder som kan bidra till övergången till en grön, smart och innovativ ekonomi.

Kommissionen föreslår 13 olika åtgärder med en rad tillhörande förberedande och kompletterande åtgärder på fyra prioriterade områden. Dessa åtgärder ska bidra till att flaggskeppets målsättningar nås.

De fyra områden inom vilka det enligt kommissionen kommer krävas målmedvetna insatser är följande:

Arbetsmarknader som fungerar bättre: Kommissionen lyfter under denna prioritering fram främjandet av både flexibilitet och trygghet (s.k. flexicurity) som det bästa sättet att modernisera arbetsmarknaderna. Kommissionen föreslår i meddelandet en nysatsning på flexicurity som ska leda till minskad segmentering och stöd för övergångar på arbetsmarknaden. Medlemsländerna borde enligt kommissionen stärka åtgärder på de för flexicurity relevanta områdena så att de kan satsa på de mest kostnadseffektiva reformerna utan att ge avkall på högre flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden. Kommissionen lyfter också fram prioriterade åtgärder för att förbättra genomförande och uppföljning av flexicurity-åtgärder.

En mer kvalificerad arbetskraft: Kunskapsbehoven ändras snabbt och för att möta arbetsmarknadens behov behöver människor rustas med kompetens som ökar deras anställningsbarhet. För att öka sysselsättningen krävs att investeringar görs i utbildningssystemen, att förmågan att förutse kompetensbehov och förmedlingstjänster utvecklas, och att samverkan och vägledning samt matchningen av arbetskraftens kompetens och lediga platser förbättras. I detta sammanhang lyfter kommissionen också fram behovet av att främja rörlighet inom unionen liksom invandring och integration av invandrare från tredjeland som viktiga områden för att möta arbetsmarknadens behov.

Bättre arbetstillfällen och arbetsförhållanden: Kommissionens utgångspunkt för denna prioritering är det positiva samband som finns mellan högt deltagande på arbetsmarknaden och hög kvalitet i arbete. Enligt kommissionen behövs fortsatta åtgärder på både nationell och EU-nivå för att höja kvaliteten i arbete i unionen. För detta krävs inte bara EU-lagstiftning som håller jämna steg med utvecklingen på arbetsmarknaderna utan också ”mjuka” instrument som kan vara nog så effektiva för att främja en bättre arbetsmiljö.

Fler åtgärder för att stimulera skapandet av nya arbetstillfällen och efterfrågan på arbetskraft: Aktivering och kompetenshöjande insatser räcker inte för att öka sysselsättningen, det krävs också att skapandet av arbetstillfällen främjas. Tillväxten är central i detta sammanhang men företagsklimatet måste också gynna sysselsättning. Kommissionen nämner bl.a. vikten av att minska företagens administrativa börda samt sänka lönekostnaderna vid anställning av personer med svag förankring på arbetsmarknaden och omvandla irreguljär sysselsättning till reguljär sysselsättning. Främjandet av entreprenörskap liksom socialt företagande lyfts också fram som viktigt i arbetet med att främja sysselsättning.

Vidare betonar kommissionen vikten av att i tider av budgetåtstramning bättre använda EU:s finansiella instrument som stöd för genomförandet av agendan. I första hand avses här den Europeiska socialfonden.

Många av åtgärderna rör agerandet på EU-nivå, men framtida förslag kommer att involvera medlemsländerna och arbetsmarknadens parter. Parternas roll uppmuntras särskilt i genomförandet av förslagen.

Kommissionen betonar att medlemsländerna har det främsta ansvaret för och förfogar över de viktigaste redskapen på agendans område, men för att nå sysselsättningsmålet krävs gemensamma ansträngningar.

Genomförandet av de 13 insatserna och de förberedande och kompletterande åtgärder som föreslås i agendan kommer enligt kommissionen kräva att man utnyttjar flera olika politiska instrument på EU-nivå, som lagstiftning, samordning av politiska åtgärder, dialog mellan arbetsmarknadens parter, finansiering och strategiska partnerskap.

Kommissionen avser att under de kommande åren fram till 2014 ta fram olika initiativ för att försöka konkretisera och realisera åtgärderna. Bland de initiativ som nämns i meddelandet återfinns konferenser, seminarier, potentiella förslag och meddelanden.

Kommissionen kommer att se över flaggskeppets prioriteringar 2014. Fram till dess kommer kommissionen att rapportera framsteg i kommissionens årliga tillväxtrapport inom Europa 2020-strategin.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet "En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen" är närmast en "programförklaring" och kommer att följas upp med konkreta, enskilda initiativ och förslag framöver. Det närmare innehållet i respektive åtgärd kommer att framgå först när de enskilda initiativen presenteras. Någon analys av eventuella effekter på svenska regler går därför inte att göra i detta skede.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet "En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen" är närmast en "programförklaring" och kommer att följas upp med konkreta, enskilda initiativ och förslag framöver. Det närmare innehållet i respektive åtgärd kommer att framgå först när de enskilda förslagen presenteras. Meddelandet har med andra ord inga budgetkonsekvenser per se. Någon analys av eventuella budgetära konsekvenser går därför inte att göra i detta skede.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Att öka sysselsättningsgraden bland kvinnor och män är betydelsefullt för tillväxten, välfärden och jämställdheten i EU. Regeringen välkomnar därför kommissionens initiativ för att få fler människor i arbete.

Regeringen anser det vara särskilt viktigt att öka arbetskraftsutbudet genom minskat utanförskap och lika förutsättningar för kvinnor och män på arbetsmarknaden. Fokus bör ligga på grupper som har särskilt svårt att

etablera sig på arbetsmarknaden, såsom ungdomar, utrikes födda och äldre personer samt personer med funktionsnedsättning.

Regeringen anser att det hade varit önskvärt att meddelandet tydligare hade betonat vikten av en väl fungerande integration av utrikes födda för att möta de långsiktiga utmaningar på sysselsättningsområdet som EU står inför samt vikten av en mer jämställd arbetsmarknad.

Arbetsmarknader som fungerar bättre

Vad gäller flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden anser regeringen att meddelandet är för detaljerat i fråga om vad kommissionen anser att medlemsstaterna bör satsa på och därmed inte tar full hänsyn till den mångfald av arbetsmarknader som ryms inom EU 27. Flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden är en fråga för medlemsstaterna och i Sverige är detta i högsta grad en fråga för arbetsmarknadens parter.

En mer kvalificerad arbetskraft

Regeringen välkomnar att kommissionens meddelande innehåller åtgärder som syftar till att utveckla arbetskraftens kompetens för att bättre kunna möta framtida behov i olika yrkesgrupper och marknadssektorer. Människors anställningsbarhet behöver öka så att de har större chanser att hitta och byta jobb. Vidare är det positivt att meddelandet i detta sammanhang lyfter fram arbetskraftsinvandringens bidrag för att möta arbetsmarknadens behov. Att arbetsmarknadens roll i arbetet mot klimatförändringar finns med är också positivt. I detta sammanhang ser regeringen ett behov av att lyfta fram vikten av att ungdomar klarar grundskolan och gymnasiet. Det är viktigt att minska andelen som lämnar skolan utan fullständiga betyg.

Bättre arbetstillfällen och arbetsförhållanden

Regeringen ser även positivt på att kommissionen prioriterat frågan om en god arbetsmiljö och att kommissionen betonar att en god arbetsmiljö utgör en viktig konkurrensfaktor. I detta sammanhang ser regeringen att det är viktigt att också betona att en god arbetsmiljö och bra arbetsvillkor möjliggör för fler människor att vara kvar på arbetsmarknaden.

Fler åtgärder för att stimulera skapandet av nya arbetstillfällen och efterfrågan på arbetskraft

Regeringen välkomnar att kommissionen understryker vikten av att främja jobbskapande. Att kommissionen bl.a. betonar främjandet av entreprenörskap samt socialt företagande som en väg till arbetsmarknaden för dem som står allra längst ifrån är positivt. Gällande gynnsamma villkor för jobbskapande och att eventuellt adressera administrativa och rättsliga hinder, är detta en fråga för medlemsstaterna att hantera.

Regeringen välkomnar att flaggskeppet uppmuntrar till bättre användning av Europeiska Socialfonden (ESF). Det är dock viktigt att diskussionen om flaggskeppet i delen om finansiella instrument inte föregriper diskussionerna om EU:s nya budgetram.

2010/11:FPM48

Regeringen fäster stor vikt vid att EU-samarbetet på sysselsättningsområdet sker med respekt för medlemsländernas olika utgångspunkter och nationell praxis, i synnerhet vad gäller arbetsmarknadens parter roll. Det är dock viktigt att se mervärdet av EU-samarbetet på detta område för samtliga medlemsstater, där erfarenhetsutbyte, utvärdering och gemensamma målsättningar är de arbetssätt som ska användas. Huvudansvaret och huvudinstrumenten för att uppnå målsättningarna inom flaggskeppet åligger dock medlemsstaterna, vilket kommissionen också tydliggör i sitt meddelande.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Ej kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Meddelandet som sådant är inte föremål för beslut.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anger i meddelandet att det i enlighet med fördraget och subsidiaritetsprincipen är EU-länderna som har det främsta ansvaret för att agendans målsättningar nås, och förfogar även över de viktigaste redskapen i detta avseende. Kommissionen tillägger dock att EU:s mål att senast 2020 nå en sysselsättningsgrad på 75 procent för kvinnor och män inte kan förverkligas om inte alla EU-länder arbetar för detta. Regeringen delar kommissionens uppfattning att medlemsländerna har det främsta ansvaret och förfogar över de viktigaste redskapen för att uppnå resultat på agendans prioriterade områden.

Vad gäller de enskilda åtgärderna, kommer det närmare innehållet i respektive åtgärd att framgå först när de enskilda förslagen presenteras. Någon närmare analys av om subsidiaritets och proportionalitetsprinciperna iakttagits går därför inte att göra i detta skede. 2010/11:FPM48

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

-

4.2 Fackuttryck/termer

-